

Fængslende flygtighed

Lysglimtets flygtighed er Øssur Mohrs nådesløse arbejdsbetingelse og frydefulde inspirationskilde.

Af Anna V. Ellingsgaard

Tænk

dig godt om

inden

du ser dette landskab

kun engang

Øssurs kunst er en evig søgen og længsel efter at genskabe øjeblikkets flygtighed og lysglimtenes forvandling, og en stadig påmindelse om, at det kun lader sig gøre glimtvis.

Det fortryllede fjeld

Også fjeldet

opløses

og synker i andre farver

og skifter form

inden i dig

...

inden tegningen

er færdig

Øssur er kendt som maleren, der maler Leirvíksfjeld, set fra Fuglefjord, om og om igen. Men det er en fejltagelse at tro, at han står foran sit vindue og maler udsigten.

– Leirvíksfjeld spøger i min bevidsthed, mere som en udefinerlig og dragende kraft, end som noget fjeld. Var det en udsigt, jeg malede, var jeg færdig for længst.

Men Øssur bliver ikke færdig, for hele tiden kommer der nye lysglimt og fjeldets, fjordens og himlens farver og form forvandles endnu en gang.

Mange opfatter det fortryllede fjeld som et helt specielt Øssur Mohr kendetegn, men selv føler han sig ikke så bundet af det, som mange nok ville tro. Og det overrasker uden tvivl de fleste, når han siger, at han sagtens kunne male andre steder end i Fuglefjord.

– Jeg ved ikke rigtig, hvor interessant, jeg synes, denne diskussion om særlige kunstneriske kendetegn er. I manges øjne ligner mine malerier nok hinanden. Men jeg står ikke og funderer over, hvordan jeg maler eller forsøger bevidst at fremdyrke et bestemt kendetegn. Jeg tvivler faktisk på, om det kan lade sig gøre, for egentlig er mine malerier blot en forlængelse af mig som menneske, så det kan næppe være anderledes.

Det ukendte

Da Øssur i sin tid begyndte at male, var motiverne for det meste huse og mennesker, men menneskene forsvandt forholdsvis hurtigt. Tilbage stod husene, men de var ikke længere huse med vinduer og døre, man kunne gå ind ad.

– Jeg kunne sikkert lige så godt gi' helt slip på bygden og husene også, men måske jeg ikke er helt parat – endnu. For der er ingen tvivl om, at jeg føler mig mere draget af det, der ligger længere ude mod havet og oppe mod himlen. Det har noget grænseløst, nærmest religiøst over sig ...

Engang skal jeg leve

i al evighed

...

som støv

skal jeg engang leve

I de nyeste malerier har Øssur opløst de gamle sammenhænge. Det horisontale rum er, om end lidt tøvende, sat ud af kraft. Bygden, det gamle faste holdepunkt er der stadig, men nu mest som et springbræt ind i et stadig mere abstrakt univers. Imellem de dybe, blå og skære hvide farver aner man nye skygger ofte som omridsen af et menneske, der kommer gående oppe mellem skyerne

– Jeg kan ikke rigtig forklare disse skygger af mennesker, men jeg blev meget forundret, da jeg læste digtet, hvor Alexandur Kristiansen siger

Når du går

er benene dine spørgsmål

om dagen i morgen

– Alexandur har skrevet disse digte med inspiration i min kunst – ikke i bestemte malerier, men der må være noget, der har fremanet idéen om “benene som spørgsmål til fremtiden”. Måske er disse malerier spørgsmål om, hvorhen jeg bevæger mig kunstnerisk, funderer Øssur.

Intet kommer af intet

Teknisk er Øssur tydeligvis meget optaget af at undersøge sammenhængen mellem materiale og kunst. For intet kommer af intet. Heller ikke kunst, husker Øssur på.

– Det skulle gerne ses, eller hvert fald anes, at malerierne ikke havde eksisteret overhovedet uden lærred, maling, pensel, spartel osv. Og det er helt fint, hvis lugten af olie og terpentiner stadig hænger lidt i luften.

Fusionen mellem materiale og udtryk bliver således samtidig Øssurs kommentar til den endeløse diskussion om, hvad der gør et værk til kunst. Han har fx svært ved at se det kunstneriske i moderne konceptkunst, da der for Øssur er stor forskel mellem at være kunstner og opfinder. Den forskel opstår bl.a i den kunstneriske proces.

– Et kunstværk er altid en proces og en søgen, der også efterlader visse spor i form af teknisk kontinuitet, dynamik og energi, der i mine øjne er et af kendetegnene ved et godt maleri. Når jeg henleder opmærksomheden på redskaberne og materialet, er det bl.a andet for at tydeliggøre denne proces.

I maleriet “Efter regn” får denne søgen et meget konkret udtryk. Det er, som om regnen fortynder malingen, som løber i tynde striber ned ad lærredet og ruden, så himlen, fjeldet, fjorden og maleriet opløses i en slags ny og tidløs forståelse af altings begyndelse

Ned

fra oven

havet og lyset

på skrå

dråben

der faldt

i forvejen

dengang alting var

Duften efter regnskyllet

Selv om Øssur Mohr hører til den yngre generation af malere, har han usædvanlig mange udstillinger bag sig efterhånden. Øssur kan i år fejre 15 års jubilæum for sin første udstilling i 1993. Det er tydeligt, at meget er sket siden da, men selv synes Øssur, de største ændringer er sket siden 2000, da han sagde sit job op for at hellige sig maleriet helt.

– Der sker selvfølgelig noget, når man ikke længere kun maler i tiden, der er til overs, når alt andet er fået fra hånden. Jeg maler mere helhjertet nu, og kommer næppe nogensinde igen til at male et maleri færdigt ud i ét.

Selv synes Øssur også, at han har fået en mindre romantisk opfattelse af, hvad det vil sige at være kunster. Illusionen om, at der må findes malerier, der er lette at male, er for længst røget, og selve processen er sældent så spontan, som han gerne ville. Men inspirationen er den samme – lysglimtene, der forsvinder lige så hurtigt, som de kom, og han maler stadig bedst lige efter et regnskyl, mens han stadig har duften af dampende jord i næseborene.

Øssur Mohr får det hele med:

Rygraden i bygdernes huse

Et splitsekunds “glottar” (lysglimt) ude over fjorden ...

Forårsdagen, hvor farverne eksploderer ...

Fjeldenes totalt forskellige farveskalaer

Uvejrets rasen

Tågen, som en sø hen over fjeldets marker

Vinterens snedækkede stormomsuste fjelde.